Lieta Nr.670013414
SKA-406/2015

L Ē M U M S

Rīgā 2015.gada 16.janvārī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese J.Briede
tiesnesis A.Guļāns
tiesnesis J.Neimanis

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2014.gada 31.oktobra lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt /pers. A/ pieteikumu par militārās izglītības individuālo pielīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Aizsardzības ministrijas Izglītības pielīdzināšanas komisija (turpmāk – komisija) ar 2014.gada 11.jūnija lēmumu Nr.2.1.1. nolēma /dienesta pakāpe/ /pers. A/ (turpmāk – pieteicēja) iegūto militāro izglītību – 2003.gadā apgūto virsniekvietnieku militārās apmācības kursu – pielīdzināt vecākā instruktora izglītības līmenim ar nosacījumu, ka Nacionālo bruņoto spēku Instruktoru skolā jāpabeidz nodarbību sagatavošanas un vadīšanas kurss un nodarbību analīzes un vērtēšanas kurss.

Aizsardzības ministrs, izskatījis pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, atstāja komisijas lēmumu negrozītu.

[2] Pieteicēja iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu, lūdzot uzlikt Aizsardzības ministrijai pienākumu pielīdzināt pieteicējas iegūto militāro izglītību augstākā instruktora izglītības līmenim. Pieteicējas ieskatā, tas, ka virsniekvietnieka kurss uzskatāms par augstākā instruktora kuru, izriet no Augstākās tiesas 2009.gada 6.novembra spriedumā administratīvajā lietā Nr.A42438205 (lietas arhīva Nr.SKA-383/2009) 12.punktā norādītā. Izglītības pielīdzināšana pieteicējai esot nepieciešama, lai varētu pretendēt uz kārtējo dienesta pakāpi, kā arī izglītības līmenis tiekot ņemts vērā ikgadējā profesionālās darbības novērtēšanā.

[3] Administratīvās rajona tiesas tiesnesis ar 2014.gada 31.oktobra lēmumu atteicās pieņemt pieteikumu, jo lietas nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Pieteicēja kā militārajā dienestā esoša persona ir iestādei – Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem – īpaši pakļauta persona Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas izpratnē. Atbilstoši minētājai tiesību normai administratīvais akts ir un attiecīgi tiesā pārsūdzams ir tāds attiecībā uz iestādei īpaši pakļautu personu pieņemts lēmums, kas: 1) ietekmē personas tiesisko statusu; 2) paredz personas disciplināro sodīšanu; 3) būtiski ietekmē personas cilvēktiesības.

[3.2] Pieteicējas iegūtās militārās izglītības pielīdzināšana noteiktam militārās izglītības līmenim pati par sevi ne ietekmē pieteicējas tiesisko statusu, ne būtiski aizskar pieteicējas cilvēktiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai un saņemt veiktajam darbam atbilstošu samaksu. Iegūtā militārā izglītība ir tikai viens no vairākiem kritērijiem, kas ņemami vērā nākamās dienesta pakāpes piešķiršanā vai profesionālās darbības novērtēšanā. Tādējādi militārās izglītības pielīdzināšana ir iestādes iekšējs lēmums, kas nav pārsūdzams tiesā.

[4] Pieteicēja iesniedza blakus sūdzību, norādot, ka augstākā instruktora izglītības līmenis ir priekšnoteikums, lai pieteicēja varētu pretendēt uz augstāku dienesta pakāpi. Tādējādi tiesā pārsūdzētais komisijas lēmums radot šķēršļus pieteicējas militārajai karjerai un būtiski aizskarot pieteicējas tiesības izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savai kvalifikācijai.

Motīvu daļa

[5] Administratīvās rajona tiesas tiesneša lēmumā pareizi un pilnībā pietiekami pamatots, ka tiesā pārsūdzētais komisijas lēmums neietekmē pieteicējas tiesisko statusu un būtiski neaizskar pieteicējas cilvēktiesības. Augstākā tiesa pievienojas rajona tiesas tiesneša lēmuma pamatojumam, to neatkārtojot.

[6] Vienlaikus konstatējams, ka pieteicēja kā centrālo pamatojumu tam, kādēļ pretendē uz izglītības pielīdzināšanu augstākā instruktora izglītības līmenim, norādījusi vēlmi nākotnē iegūt kārtējo dienesta pakāpi. Dienesta pakāpes maiņa ir karavīra tiesiskā statusa maiņa. Tādējādi lēmums par pieteicējas dienesta pakāpes maiņu būtu administratīvais akts. Savukārt augstākā instruktora militārās izglītības līmenis atbilstoši Militārā dienesta likuma 33.panta pirmās daļas 6.punktam ir viens no priekšnoteikumiem, lai pieteicēja varētu pretendēt uz kārtējo – galvenā virsseržanta – dienesta pakāpi.

Ievērojot minēto, lēmums par pieteicējas iegūtās militārās izglītības pielīdzināšanu vecākā instruktora izglītības līmenim vispārīgi varētu būt uzskatāms par pieteicējai nelabvēlīgu starplēmumu administratīvajā procesā par kārtējās dienesta pakāpes piešķiršanu pieteicējai.

[7] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 3.punktam starplēmums administratīvā procesa ietvaros nav administratīvais akts, izņemot gadījumu, kad tas pats par sevi skar būtiskas personas tiesības vai tiesiskās intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu.

Viens no šādiem izņēmuma gadījumiem, kad starplēmums atzīstams par administratīvo aktu, ir tad, ja no starplēmuma automātiski vai vismaz lielā

mērā izriet galīgais lēmums (*sk., piemēram, Augstākās tiesas 2006.gada 8.augusta lēmuma lietā Nr.SKA-396/2006 11.punktu*).

Atbilstoši minētajam konkrētais lēmums par pieteicējas militārās izglītības pielīdzināšanu būtu atzīstams par administratīvo aktu, ja no tā automātiski izrietētu tas, ka pieteicējai nevar tikt piešķirta kārtējā dienesta pakāpe.

[8] No pieteicējas paskaidrojumiem, kurus tā sniedza Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 24.oktobra sagatavošanās sēdē, konstatējams, ka pieteicēja šobrīd ieņem amatu, kurā nav paredzēta galvenā virsseržanta dienesta pakāpes piešķiršana (*sk. tiesas sēdes protokolu lietas 80.-82.lapā*).

Tas, vai pieteicēja ieņem amatu, kurā nepieciešama augstāka dienesta pakāpe, ir būtiski, jo atbilstoši Militārā dienesta 32.panta piektās daļas 1.punktam kārtējo dienesta pakāpi karavīram var piešķirt pēc noteiktā laika nodienēšanas esošajā dienesta pakāpē, *ja ieņemamajā amatā paredzēta augstāka dienesta pakāpe*. Tādējādi, tā kā pieteicējas ieņemamajā amatā nav paredzēta augstākā dienesta pakāpe, pieteicējai šobrīd nevar tikt piešķirta kārtējā dienesta pakāpe neatkarīgi no tā, vai tās iegūtā militārā izglītība tiek vai netiek pielīdzināta augstākā instruktora izglītības līmenim.

Tas, vai un kad pieteicēja nokļūs amatā, kurā paredzēta augstāka dienesta pakāpe, ir apstāklis, kura iestāšanās nav zināma. Pastāv iespēja, ka pieteicēja līdz šā apstākļa iestāšanās brīdim, ja tāds pienāks, apgūs augstākā instruktora kursu, tādējādi viņas iepriekš iegūtās izglītības pielīdzināšana šim kursam vairs nebūs aktuāla. Tādējādi konkrētajos apstākļos nevar atzīt, ka izglītības pielīdzināšana ir apstāklis, no kura atkarīgs tas, vai pieteicējai nākotnē tiks piešķirta kārtējā dienesta pakāpe.

[9] Ievērojot minēto, blakus sūdzība noraidāma.

[10] Papildus minētajam Augstākā tiesa *obiter dictum* norāda, ka pieteicēja kļūdaini izpratusi Augstākās tiesas 2009.gada 6.novembra spriedumā administratīvajā lietā Nr.A42438205 (SKA-383/2009) 12.punktā norādīto.

Minētajā lietā tika vērtēts jautājums par to, kurai dienesta pakāpei pēc 2004.gada 10.jūnijā izdarītajiem grozījumiem Militārā dienesta likumā atbilst bijusī virsniekvietnieka dienesta pakāpe, proti, kurā dienesta pakāpē sakarā ar likuma grozījumiem pārceļami bijušie virsniekvietnieki. Sprieduma 12.punktā Augstākā tiesa secināja, ka bijušo virsniekvietnieku sastāvs ar likuma grozījumiem ir aizstāts ar augstāko instruktoru sastāvu. Izrietoši, vērtējot pakāpju iegūšanas nosacījumus likuma 2004.gada 10.jūnija grozījumu kontekstā, Augstākā tiesa secināja, ka augstākā instruktora kurss būtībā aizstājis virsniekvietnieka kursu, tāpēc virsniekvietnieku kursa pabeigšana pirms minētajiem grozījumiem pielīdzināma augstākā instruktora kursa pabeigšanai pēc šiem grozījumiem. Šā un citu apstākļu izvērtēšanas rezultātā Augstākā tiesa minētajā spriedumā secināja, ka bijušie virsniekvietnieki pēc likuma grozījumiem bija pārceļami /dienesta pakāpe/ dienesta pakāpē.

Augstākā tiesa norāda, ka minētais vērtējums par virsniekvietnieka kursa atbilstību augstākā instruktora kursam tika izteikts specifiski kontekstā ar lietā izskatāmo jautājumu. Šis jautājums bija par to, kurai dienesta pakāpei pēc minētajiem likuma grozījumiem atbilst bijusī virsniekvietnieka dienesta pakāpe. Izglītības pielīdzināšana kā tāda ir cits jautājums. Tā prasa izvērtēt konkrētās iegūtās izglītības saturu, ko Augstākā tiesa minētajā lietā nedarīja, jo tobrīd izšķiramā jautājuma kontekstā tas nebija būtiski. Tāpēc minētajā spriedumā izdarītie secinājumi par virsniekvietnieka kursa atbilstību augstākā instruktora kursam nevar tikt attiecināti uz lietu par izglītības pielīdzināšanu kārtējās dienesta pakāpes piešķiršanai vai jebkādiem citiem apstākļiem, izņemot tādus, kādi pastāvēja administratīvajā lietā Nr.A42438205.

Ievērojot minēto, pieteicējas viedoklis, ka no Augstākās tiesas 2009.gada 6.novembra sprieduma administratīvajā lietā Nr.A42438205 izriet, ka virsniekvietnieka kursā iegūtā izglītība pēc satura pielīdzināma augstākā instruktora kursā iegūstamajai izglītībai, ir kļūdains. Šis jautājums spriedumā nav vērtēts.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 1.punktu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o l ē m a

Atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2014.gada 31.oktobra lēmumu, bet /pers. A/ blakus sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.